

KÖKÉNY LÁSZLÓ¹

ÉSZTORSZÁG INNOVÁCIÓINAK HOZZÁJÁRULÁSA A MINDENNAPI ÉLETHEZ

THE CONTRIBUTION OF ESTONIAN INNOVATIONS TO EVERYDAY LIFE²

A digitalizáció az internet elterjedésének köszönhetően vált egyre fontosabbá az 1990-es évek végétől. Az online térhódítás átalakított iparági rendszereket (például turisztikai szolgáltatók), új munkahelyeket generált és azonnalibbá, így gyorsabbá tette az emberek közötti kapcsolatteremtést. Az olyan időszakokban, amikor nem lehetséges a fizikai interakció az emberek között különösen felértékelődnek az online kialakított, esetleg már jól bevált folyamatok. Kristiina Aljas-Saarma előadása, mintha a jövőt jelezte volna előre, ugyanis előadásában (melynek címe „Észtország innovációinak hozzájárulása a mindennapi élethez”) az online távmunka és e-ügyintézés fontosságát hangsúlyozta, amely tevékenységek a COVID-19 pandémia hatására első számú elemmé váltak mindennapi életünk során 2020-ban. Kristiina Aljas-Saarma, a(z) IOffice Group értékesítési vezetője, akik az Egyesült Királyság piacán belépő vállalatok számára virtuális irodai, számviteli és jogi szolgáltatásokkal történő támogatást nyújtanak. Észtország önmagában is élen jár az online hivatalos ügyintézés világában, ugyanis a hivatalos ügyek 99%-át már online is el lehet végezni. Nemcsak ügyeket lehet intézni, hanem az állampolgárok személyes iratait, adatait és a személyre vonatkozó információikat is tárolják, mint például a jogosítványt, az adóval kapcsolatos papírokat, a tanulmányi adatokat vagy az orvosi leleteiket, jelentéseiket, receptjeiket. Továbbá a nem-észt állampolgároknak is lehetősége van az E-Residency nevű szolgáltatáson keresztül hasonló ügyeket intézni. Egyedül a házasságkötés, a válás vagy az ingatlanvásárlás nem lehetséges online. Észtország az online tér hatékony kihasználásával próbált meg kitörni a kelet-európai, posztszovjet sztereotípiákból, amivel mára olyan innovatív, globális cégek indulása fűződik az országhoz, mint a Skype, a Bolt (korábban Taxify) vagy a TransferWise. A hatékony digitalizációnak köszönhetően Észtországban az online távmunka és e-ügyintézés az egyik legmagasabb színvonalon és legnagyobb arányban működik Európában. Az állam pedig továbbra is nyitott az új alulról jövő vagy nemzetközi kezdeményezések iránt, ezért ezen a budapesti lehetőségen is örömmel vettek részt.

¹ PhD hallgató, egyetemi tanársegéd, Marketing Intézet, Turizmus Tanszék

² Kristiina Aljas-Saarma előadása (értékesítési vezető, IOffice Group)

Due to the spread of the Internet, digitization has become increasingly important since the late 1990s. Online penetration has transformed industry systems (such as tourism service providers), created new jobs, and made people-to-people connections faster and easier. In periods when physical interaction between people is not possible, online processes, which may be well-established, are especially valued. Kristiina Aljas-Saarma's presentation seemed to predict the future, as her presentation (entitled „Estonia's innovation contributes to everyday life”) emphasized the importance of online teleworking and e-government (e-administration), which became the number one part of everyday life as a result of the COVID-19 pandemic during our lives in 2020. Kristiina Aljas-Saarma, Sales Manager at 1Office Group, who provides support to companies entering the UK market with virtual office, accounting and legal services. Estonia is at the forefront of the world of online administrative administration, as 99% of official cases can now be completed online. Not only can affairs be handled, but citizens' personal records, data and personal information such as driving licenses, tax-related papers, study data or their medical findings, reports, prescriptions are also stored. In addition, non-Estonian citizens have the opportunity to deal with similar matters through a service called E-Residency. Only marriage, divorce or buying real estate is not possible via online. Estonia has tried to break out of post-Soviet stereotypes in Eastern Europe by making effective use of online space, with the launch of innovative global companies such as Skype, Bolt (formerly Taxify) or TransferWise. Thanks to efficient digitalisation, online teleworking and e-administration in Estonia is one of the highest quality suppliers in this field in Europe. And the state is still open to new bottom-up or international initiatives, so they were happy to take part in this opportunity in Budapest as well.K

Észtország sok újítást hozott az életünkbe, ezeket mutatta be Kristiina Aljas-Saarma, a(z) 1Office Group értékesítési vezetője. A 1Office Group egy északi üzleti szolgáltató cég, amely szeptemberben nyitott irodát Londonban. A cél az Egyesült Királyság piacán belépő vállalatok számára virtuális irodái, számviteli és jogi szolgáltatásokkal történő támogatás nyújtása. Az előadásban bemutatott újítások Kristiina Aljas-Saarma véleménye szerint támogatják azt, hogy az emberek a „távolból” (remote) dolgozhassanak, távmunkásokként. Már nyolc éve dolgozik a cégnek és nagyon sokan az ügyfelek közül vállalkozók. Hat különböző európai országban vannak irodáik, így nagyon jól ismerik, hogy milyen távoli munkavállalónak lenni, illetve munkáltatóként működtetni az üzleti folyamatokat a munkavállalók tartózkodási helyétől függetlenül.

Észtország szomszédai közé tartozik Oroszország, Finnország, Svédország, Lettország. Észtország területe nagyjából Magyarország felének felel meg, lakossága 1,3 millió fő. 1991-ben nyerték vissza függetlenségüket a Szovjetunióban töltött ötven év után. Az ország 2003-ban az Európai Unióhoz való csatlakozásról szóló döntés után, 2004. május 1-jén lépett be hivatalosan az Unióba.

Elmondása szerint nehéz posztsovjet kelet-európainak lenni, mert a korábbi beidegződéseket hosszú idő megváltoztatni. Szerették volna megmutatni, hogy ők valami mást képviselnek, mint amit az emberek a kelet-európaiakról hisznek. Az észtkormány az 1990-es évek elején a minél erősebb IT alapú berendezkedés mellett tette le a voksát, ennek keretében számos számítógép vásárlására is sor került, amelyeknek fő célcsoportjai az észtkormányi iskolák voltak. Minden

iskolába igyekeztek bevezetni az internetet. Ez mára azt jelenti, hogy szinte nincs olyan területe az országnak, ahonnan nem tudna a világhoz kapcsolódni valaki az interneten keresztül.

Az interneten „létezni”, csatlakozva lenni a világhálóra az egyik legfontosabb része annak, hogy távolból dolgozó, távmunkás lehessen valaki. Észtországban a hivatalos ügyintézés (e-ügyintézés) 99%-a online is működik, valamint elérhető. A másik ilyen szolgáltatás az X-road, ahol az állampolgárok személyes iratait, adatait és a személyre vonatkozó információikat tárolják. A szolgáltatás magába foglalja például a jogosítványt, az adóval kapcsolatos papírokat, a tanulmányi adatokat és képzéseket, hova jártak egyetemre, emellett hozzáférhetnek a lakosok az orvosi feljegyzéseikhez, illetve receptjeikhez és záró jelentéseikhez. Az ehhez hasonló szolgáltatások miatt gyakran hivatkoznak Észtországra digitális államként. Ennek egyik alapfeltétele a digitális aláírás, amely teljesen egyenértékű, mint a kézzel írott, ennek köszönhetően nagyban egyszerűsödnek a hivatali folyamatok (lehetővé válik az online szavazás is), bár a bürokratikus terhek ennek ellenére relatív magasak Észtországban.

Online nem érhető el például a házasságkötés vagy a válás, ingatlanvásárlás. Az észti digitalizáció kapcsán úttörő cégeknek számít a Skype, a taxi vállalkozás a Bolt (korábban Taxify), amely az Uber versenytársa. Úttörő a pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó TransferWise is, amely nagy változásokat hozott a banki utalásban és nagyban meghatározta, hogy a kereskedelmi bankoknak milyen irányba kell a jövőben fejlődniük. Negyedikként a Playtech márkát említette, amit 1999-ben alapítottak Észtországban, és mára a világ egyik legnagyobb online szerencsejáték szállítója.

Az e-ügyintézés az észti lakosok számára elérhető, azonban 2014-ben, hat évvel ezelőtt kezdődött egy kormányzati kezdeményezés, majd később program, amelynek a neve E-Residency. A digitális állampolgárság magában foglal egy olyan e-ügyintézés támogató felületet, amelyen keresztül már a nem-észti állampolgárok is digitálisan intézhetnek hivatali ügyeket. A program bevezetésének várható hatásairól és fogadtatásáról az állam az IOffice Group céggel is egyeztetett. A cég szerint ez az egyik legsikeresebb program, amit a kormány az elmúlt években létrehozott, hiszen a régi rendszerrel a vállalatoknak papírmunkával vagy személyesen kellett a bürokratikus ügyeket elintéznük. Ha valamit személyesen kell elintézni az országban, az utazással jár, kiadásokkal, és mindezek nagy idővesztést jelentenek. Az E-Residency-nek köszönhetően, az emberek szabadon rendelkezhetnek az idejükkel és a pénzükkel. Az E-Residency olyan, mint egy digitális állam, az ember kap egy E-Residency kártyát. Az elektronikus ügyintézés megjelenésével egy platformra került minden, távolról elérhetővé váltak olyan új lehetőségek is, mint a vállalkozások alapítása. Utazás közben a világon bárhol is alá lehet írni így a legfontosabb dokumentumokat, nincs szükség rá, hogy emiatt a partnerrel személyesen kelljen találkozni, ami nagyban segíti a globalizálódott vállalati szférát.

Észtország harminc éve egy nagyon zárt közösség volt, ami a Szovjetunióhoz tartozott, azóta főként a nyitottságra és a szabadságra helyezik a hangsúlyt.

Hozzátette, hogy ő képviseli Észtországot, egyben a saját munkahelyét és az E-Residency-t Budapesten, így ezt is nagyon fontos együttműködésként tudná jellemezni. A következő héten megrendezésre került egy hackathon esemény, ahová rengetek embert meghívtak. Nem számít, hogy fejlesztő, vagy akár egy privát szektorban dolgozó, a kormány kíváncsi az emberek véleményére, ötleteire a programról, hogy fejleszteni tudják azt, valamint, hogy minél gyorsabban a következő szintre emeljék az E-Residency-t. Azért is fontos a folyamatos ötletelés és visszajelzések meghallgatása, hogy minél több előnyre teheszenek szert az állampolgárok.

A következő kérdés az FDI-val (Foreign Direct Investment – közvetlen külföldi befektetés) volt kapcsolatos. A korábban említett négy fő zászlóshajó, vagy, ahogy ő fogalmazott, unikornis

már több milliárd euró értékű vállalkozásnak számít az elmúlt évek eredményeinek köszönhetően, amelyeket a tőzsdéken keresztül külföldiek is finanszírozhatnak. Ezek a cégek segítik a távmunka lehetőségét. Ahogy fogalmaz, az észtek nagyon erős munkavállalók, és a távmunkában is felülreprezentáltak, ha szüksége van valakinek az észti munkaerőre, csak ajánlani tudja őket, legyen az a munkalehetőség a világ bármely pontján.